

III RIIGIKOGU

1. istungjärk.

Protokoll nr. 2.

1926. a.

III Riigikogu koosolek 23. juunil 1926. a.
kell 12.

Kokku on tulnud 90 Riigikogu liiget.

Valitsuse looshis: Riigivanem **J. Teemant**,
sõjaminister **J. Soots**, põllutööminister **H. La-
retei**, töö-hoolekandeminister **Chr. Kaarna**,
kohtuminister **T. Kalbus**.

Päevakord:

1. Komisjonide valimised.

Koosolekut juhatab abiesimees **M. Martna**.

Sekretäri kohal abisekretär **J. Piiskar**.

Koosolek algab kell 12.30 min.

1. Päevakorra vastuvõtmine. Juhataja **M. Martna**: Avan Riigikogu koosoleku. Päevakord on Riigikogu liikmetele kätte saadetud. Ettepanekuid päevakorra kohta ei tehta, loen päevakorra vastuvõetuks. Enne päevakorra juurde asumist on sõna sekretäril teadaande korras.

2. Tervitustelegrammi ettekandmine. Sekretär **J. Piiskar**: Riigikogule on tulnud järgmine tervitustelegramm (loeb): „Riigikogule. Andsime teile üle tuhandet isamaapogade verega lunastatud kodu, et jätkaksite tööd, mis meil, invaliididel, pooleli jäi. Soovime meie riigi kõrgemale võimule edu, õnne ja üksmeelt edaspidises töös. Vigastatud sõjameeste ühingu IX kongress.“ (Kiiduavaldused.)

3. Teadaandmine muudatuse kohta Riigikogu koosseisus. Riigikogust on tagasi astunud 22. juunil 1926. a. Eduard Krüger — Saks-Balti erakonna Tartumaa valimisringkonna nimekirja järgi. Riigikogu tööd osa võtma on kutsutud Carl Schilling.

4. Teadaandmine J. Sepa ja J. Mürgi ühinemise kohta põllumees- Riigikogu juhatusel on tulnud järgmised teadaanded: „Riigikogu juhatusel. Riigikogu põllumeeste ko-

te kogude Riigikogu rühmaga. gude rühma nimel teatame Riigikogu juhatusel, et põllumeeste kogude rühm majaomanikkude esitajatega III Riigikogu töödeks ühineb. 22. VI 26. Juhatusel nimel A. Jürman.“

„Riigikogu juhatusel. Teatame Riigikogu juhatusel, et meie, majaomanikkude esitajad, Riigikogu põllumeeste kogude rühmaga ühinevad III Riigikogu töödeks. Tallinnas, 22. VI 1926. a. Joh. Sepp. Joh. Mürk.“

5. Rahaasjanduse, üld-, maa-, haridus-, sotsiaal-, riigikaitse, välis-, omavalitsuse, koosseisu ja kodukorra komisjoni valimine. Sekretär **M. Juhkam**: Vanematekogu otsustas Riigikogule ette panna, valida järgmised komisjonid:

1) rahaasjanduse komisjon,	jagajaks võttes	5,
2) üldkomisjon	„ „	8,
3) maakomisjon	„ „	8,
4) hariduskomisjon	„ „	8,
5) sotsiaalkomisjon	„ „	10,
6) riigikaitse komisjon	„ „	15,
7) väliskomisjon	„ „	15,
8) omavalitsuse komisjon	„ „	8,
9) koosseisu komisjon	„ „	15,
10) kodukorra komisjon	„ „	15

J. Voiman (stp): Teen ettepaneku, võtta sotsiaalkomisjoni jagajaks 8.

Juhataja **M. Martna**: (Hääletatakse.) Ettepaneku poolt on 44 häält, vastu 34 häält, seega on rkl. Voiman'i ettepanek vastu võetud.

Rkl. Grimpel'i poolt on ettepanek, võtta koosseisu komisjoni jagajaks arv 10. (Hääletatakse.) Ettepaneku poolt on 21 häält, vastu 55, seega on rkl. Grimpel'i ettepanek tagasi lükatud. Rohkem ettepanekuid ei ole. Teistes osades vanematekogu ettepaneku vastu ei vaielda, — loen selle vastuvõetuks.

Valimisele tuleb rahaasjanduse komisjon. Palun ettepanekuid teha kandidaatide kohta. (Esitatakse ettepanekud.) Rahaasjanduse komisjoni liikmeteks on ette pandud:

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Johanson, Jonas, Virma, Tiks, Ast.

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Laidoner, Jürman, Laarman, Tonkman, Ottas.

Asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Köster, Zimmerman, Lehtman.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Strandman, Veiler, Oja.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Kerem, Sulg.

Eesti tööliste partei Riigikogu rühma poolt: H. Martinson.

Kristliku rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: dr. Akel.

Siis on Vene rahva ühendatud Riigikogu rühma ja Saksa-Balti erakonna nimekirjade järgi valitud Riigikogu liikmete Hasselblatt'i ja Schilling'i poolt ette pandud rkl. Baranin, aga et ühinemise teadaannet pole olnud, ei saa seda ettepanekut arvesse võtta. (J. Vain, stp: Vene rühmal on õigus ükski ette panna.— K. Virma, stp: See ei takista.— P. Baranin, vn. esitab teadaande.) Praegu on esitatud teadaanne, et komisjonide valimisteks ühinevad Vene rahva ühendatud Riigikogu rühm ja Saksa-Balti erakonna nimekirjade järgi valitud Riigikogu liikmed Hasselblatt ja Schilling.

Kas tehakse ettepanekuid, kuidas soovitakse valida. (Hüüded: Korraga!) Selle vastu ei vaielda. Nimede ettelugemist ei nõuta. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on rahaasjanduse komisjon valitud.

Valimisele tuleb üldkomisjon. Palun ettepanekuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Üldkomisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Päts, Holberg, Vreeman.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Rei, Jõeäär, Gustavson.

Asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Tief, Laur.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Strandman, Anderkopp.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Jaakson.

Eesti tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Grimpel.

Kristliku rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: dr. Akel.

Vene rahva ühendatud Riigikogu rühma poolt ühes V. Hasselblatt'i ja C. Schilling'iga: Hasselblatt.

Kas tehakse ettepanekuid hääletamise korra kohta. (Hüüded: Korraga!) Nimede ettelugemist ei soovita. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on üldkomisjon valitud.

Valimisele tuleb maakomisjon. Palun ettepanekuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Maakomisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Teetsov, Vessart, Sepp.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Vain, Vomm, Kärner.

Asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Maaker, Soonberg.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Schulbach, Oja.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Liigand.

Eesti tööliste partei Riigikogu rühma poolt: H. Martinson.

Kristliku rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Anniko.

Vene rahva ühendatud Riigikogu rühma poolt ühes V. Hasselblatt'i ja C. Schilling'iga: Grigorjev.

Kas tehakse ettepanekuid hääletamise korra kohta. (Hüüded: Korraga!) Nimede ettelugemist ei soovita. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on maakomisjon valitud.

Valimisele tuleb hariduskomisjon. Palun ettepanekuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Hariduskomisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Hünerson, Vessart, Järve.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Voiman, Rüütli, Freiberg.

Asunikkude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Fuks, Loosalu.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Tallmeister, Schulbach.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: prof. Pöld.

Eesti tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Grimpel.

Kristliku rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Raudkepp.

Vene rahva ühendatud Riigikogu rühma poolt ühes V. Hasselblatt'i ja C. Schilling'iga: Baranin.

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on hariduskomisjon valitud.

Valimisele tuleb sotsiaalkomisjon või endise nimega töökaitse komisjon. Palun ettepane-

kuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Sotsiaalkomisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Tamm, Järve, Toomel.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Johanson, Voiman.

Asunikude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Saar, Fuks.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Schulbach, Tallmeister.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Sulg.

Eesti tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Sprenk.

Kristliku rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Sternfeldt.

Vene rahva ühendatud Riigikogu rühma poolt ühes rkl.Hasselblatt'i ja rkl.Schilling'iga: Grigorjev. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on sotsiaalkomisjon valitud.

Valimisele tuleb riigikaitse komisjon. Palun ettepanekuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Riigikaitse komisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Laidoner, Holberg.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Vain, Schütz.

Asunikude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Tief.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Anderkopp.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Kerem. (Hääletatakse.) Nähtava enamusega on riigikaitse komisjon valitud.

Valimisele tuleb väliskomisjon. Palun ettepanekuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Väliskomisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Laidoner, Rebane.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Rei, Freiberg.

Asunikude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Soonberg.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Anderkopp.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Tõnisson.

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on väliskomisjon valitud.

Valimisele tuleb omavalitsuse komisjon. Palun ettepanekuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Omavalitsuse komisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Kohver, Toomel, Tamm.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Klesment, Eilman, Vomm.

Asunikude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Kiiver, Sikkar.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Juhkam, Oja.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Liigand.

Eesti tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Luik.

Kristliku rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Sternfeldt.

Vene rahva ühendatud Riigikogu rühma poolt ühes rkl.Hasselblatt'i ja rkl.Schilling'iga: Grigorjev.

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on omavalitsuse komisjon valitud.

Valimisele tuleb koosseisu komisjon. Palun ettepanekuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Koosseisu komisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Sepp, Holberg.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Ast, Eilman.

Asunikude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Maaker.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Anderkopp.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Jaakson.

(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on koosseisu komisjon valitud.

Valimisele tuleb kodukorra komisjon. Palun ettepanekuid teha. (Esitatakse ettepanekud.) Kodukorra komisjoni liikmeteks on ette pandud:

Põllumeeste kogude Riigikogu rühma poolt: Päts, Jürman.

Eesti sotsialistliku tööliste partei Riigikogu rühma poolt: Virma, Schütz.

Asunikude, riigirentnikkude ja väikepõlupidajate koonduse Riigikogu rühma poolt: Laur.

Tööerakonna Riigikogu rühma poolt: Strandman.

Eesti rahvaerakonna Riigikogu rühma poolt: Vestholm.
(Hääletatakse.) Nähtava enamusega on kodukorra komisjon valitud.

Päevakord on läbi.
Lõpetan koosoleku.
Koosolek lõpeb kell 13.

Algkirjale alla kirjutatud:

Riigikogu abiesimees **M. Martna.**

Abisekretär **J. Piiskar.**